

OBZOR 6. LISTOPADA 2012.

Politika / **Intervju**

**STJEČE SE
DOJAM DA SMO
IZ SOCIJALIZMA
ZADRŽALI SVE
ŠTO NIJE BILO
DOBRO, A IZ
KAPITALIZMA
PRIHVATILI
ISTO ONO ŠTO
JE LOŠE**

PREDSJEDNIK HAZU

ZVONKO

KUŠIĆ

TRAŽENJE KRIVCA Vlada ima mnogo manji utjecaj nego što to mi doživl

RAZGOVARAO:
BRANIMIR POFUK/VLM

SNIMIO: **PATRIK MACEK/PIXSELL**

K

Vonko Kusić je doktor znanosti, pročelnik katedre za onkologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu, specijalist za bolesti štitnjače najzaslužniji za eliminaciju gušavosti u hrvatskoj populaciji...

Često u šali kažem da je tajna mog uspjeha upravo to što sam uvijek radio stvari koje nisam volio, koje većina ne želi raditi, a svaka profesija se sastoji od njih

ako i priliči časnoj funkciji predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, kosa na glavi Zvonka Kusića potpuno je sjeda. Zato ćete najprije primijetiti i najbolje zapamtiti guste i ne još tako sjede obrve koje bacaju duboku sjenu na ionako uvijek poluzatvorene oči. Takvo kameno lice obično odaje čovjeka koji ništa u životu nije postigao šarmom. A budući da je Zvonko Kusić u životu postigao i napravio jako, jako puno, i to na polju medicine i znanosti gdje politički bodovi ne vrijede ništa, očito je riječ o čovjeku iza kojeg stoje najmanje tri stvari: rad, rad i rad.

Gospodin Kusić dočekao nas je u deset sati ujutro u svom predsjedničkom kabinetu na Zrinjevcu, onako visok, ljudina, baš kao od stijene odvaljen (rekao nam je da se u mladosti neko vrijeme bavio body buildingom), a bespriječno ureden i odjeven, kao ispod čekića.

Uvijek, pa i ovom prigodom, s ponosom ističe svoje podrijetlo iz radničke obitelji u Tkalčicevoj ulici gdje se živjelo "intenzivno, pučki i burno", pa i "brutalno, s brojnim ljudskim dramama koje su nadmašivale one iz talijanskih filmova".

Pri tom treba imati na umu da je na čelu Akademije, prema mjerilima i prosjeku te institucije, zapravo mladić. Ljetos je navršio tek 66 godina, s profesionalnom, liječničkom i znanstveničkom karijerom na vrhuncu, do kojeg nije preskočio nijednu stepenicu. Doktor je znanosti, pročelnik Katedre za onkologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu i predstojnik Klinike za onkologiju i nuklearnu medicinu u Kliničkom bolničkom centru "Sestre milosrdnice". Specijalist je za bolesti štitnjače i najzaslužniji za eliminaciju gušavosti i ostalih poremećaja uzrokovanih nedostatkom joda u populaciji Hrvatske, po čemu je nalik svom velikom prethodniku na čelu Akademije, zdravstvenom prosvjetitelju Andriji Štamparu. Uglavnom, nema nijednog razloga da se posumnja u odgovor koji daje na pitanje o svojoj profesionalnoj etici i radnim navikama.

- Svaku stvar sam ozbiljno shvaćao i svega bih se uvijek ozbiljno primio. Često u šali kažem da je tajna mog uspjeha upravo to što sam uvijek radio stvari koje nisam volio, koje većina ne želi raditi, a svaka profesija se sastoji i od njih. Tako sam uvijek uredno izvršavao i ono što mi je bilo mrsko, dok su drugi to izbjegavali i kasnije se žalili na sudbinu. Ja bih se žrtvovao, pretrpio i išao dalje. Uvijek sam bio pristalica discipline i teze da pravi rezultati prolaze samo iz samozatajnog, strpljivog rada.

:: Jeste li i danas ustali u pet sati ujutro?

Da. Ja sam već bio u bolnici i obavio vizitu i sve drugo što je trebalo.

:: Sigurno vam je već dojadilo pitanje o percepciji Akademije u javnosti, pa vas umjesto toga pitam što je vama predstavljala HAZU još dok je bila JAZU, koja su bila vaša očekivanja od nje nekada i sada, kada ste joj na čelu?

Ja sam oduvijek osjećao strahopoštovanje prema Akademiji kao jednoj od temeljnih institucija društva. Ponosan sam, a istovremeno ponizan vršeći funkciju predsjednika HAZU. Akademija je stvarala povijest ovoga naroda i njeni su članovi stvorili djela trajne

vrijednosti nacionalnog i međunarodnog značenja. Njihov popis je impresivan, od Franje Račkog, Stjepana Šuleka, Tadije Smičiklase, Ivana pl. Zajca... pa sve do Ede Murtića, Dragutina Tadijanovića, Ivana Supeka, Džamonje, Padovana i mnogih drugih. Svi su oni bili na neki način avangarda, vršili su pomak unaprijed i to se očekuje i od naše generacije. Ali, svjesni smo da danas rijetko tko uopće zna gdje se nalazi Akademija, što je žalosno.

:: Što konkretno činite u tom pogledu?

Kad je došla nova uprava mi smo shvatili da je ugled Akademije vrlo nizak i da moramo povećati naš utjecaj, najprije u samoj percepciji, jer nemoguće je utjecati na ljude koji uopće ne znaju da postoje. Mi smo Akademiju znanosti i umjetnosti, dakle imamo znanstvenike svih profila i mi idemo na otvaranja po čitavoj širini svih naših razreda, ali shvatili smo da su umjetnički razredi ipak puno bolji za promociju. Mi smo, na primjer, prvi put nakon valjda 130 godina klavir iz Strossmayerove sobe spustili dolje u aulu. Nekima je i to bio preveliki pomak pa su filozofirali i prigovarali, ali mi sada prvi put u povijesti u svojoj palači imamo koncerte. To je široj javnosti atraktivnije nego usko stručne teme pojedinih znanosti. Naravno, širi interes postoji i za društvene znanosti i pitanja kao što su pravo, eko-

NE BI BILO DOBRO DA SE AKADEMIJA OGLAŠAVA O POLITIČKIM PITANJIMA

Nijedna akademija u svijetu to ne radi. U protivnom bismo postali još jedna politička opcija u državi, što bi neki ekstremni pojedinci, s desna i lijeva, i željeli

suočavanje s prošlošću. Često se stječe dojam da smo iz socijalizma zadržali sve ono što nije bilo dobro a iz kapitalizma prihvatili isto ono što je loše. Bez sumnje, u demokraciji je teže artikulirati ono što zovemo javni interes. Često se poziva na alarm zbog ugroženosti nacije na ovaj ili onaj način. Hrvatsku se ponajviše voli kada se puno i odgovorno radi i djeluje, uvažavajući relevantne svjetske kriterije, onda kada se uspoređujemo s najboljima, onda kada želimo doseći njihove standarde.

:: Član suradnik HAZU postali ste u vrijeme kada je njezin predsjednik bio Ivan Supek, 1992. godine. Kako ste gledali na njegovu javnu djelatnost i istupe u tim teškim i za oblikovanje društva odlučujućim godinama?

U tim je vremenima svaki glas koji je promovirao slobodu i humanost bio važan za formiranje demokratskog društva. Akademik Supek je bio karizmatična osoba i desetljećima je bio predvodnik naprednih društvenih zbivanja.

:: Osjećate li vi pritisak, želju i silnu potrebu hrvatske javnosti za nekom jasnom i svijetlom točkom, za vodstvom, u prvom redu etičkim? Je li tako nešto u današnjem pluralističkom, demokratskom, liberalnom društvu uopće moguće i poželjno?

Oduvijek je u svim društvima postojala potreba za nekim vrhovnim arbitrom koji bi davao savjete u pogledu moralnih ili egzistencijalnih pitanja. Za Akademiju je čast da javnost želi čuti naše mišljenje. Mi ga i iskazujemo i to stalno o svim važnim pitanjima ali možda drugačije nego što to neki očekuju. Često se Akademija proziva da se oglasi o aktualnim političkim pitanjima što ne bi bilo dobro i nigdje u svijetu nijedna akademija to ne radi. U protivnom bismo postali još jedna politička opcija u državi, što bi neki ekstremni pojedinci, s desna i lijeva, i željeli, da se svrstamo na ovu ili onu stranu. Ali, moram reći da je ogromna većina naših članova doista iznad svega toga, nadpolitična. Postoji kod većine svijest o općem dobru i svako društvo treba takvu instituciju. A ja mogu reći i iz vlastitog iskustva da je miješanje u politiku pogubno za svaku profesiju i instituciju. Kad jednom krenete tim putem obično više nema povratka. A opet, trebamo i političare.

:: Pred kraj života, u jednom od svojih posljednjih intervjua, Supek je izjavio sljedeće: "Mi smo sanjali jedan bolji, pravedniji svijet, društvo utemeljeno na načelima humanizma. Pokušali smo to ostvariti, ali nismo uspjeli. Zato je čitav moj život, više ili manje, jedan promašaj. Ali vi

Traženje krivca izvan vlastitog ponašanja bitna je crta hrvatskog nacionalnog karaktera. Raspadom obitelji i nestankom tradicionalnih autoriteta stvoren je vrijednosni vakuum

Postoji bučna predstava s pseudo-sukobima oko čisto beznačajnih simbola i detalja. Utjecaj velikih korporacija i banaka je ipak odlučujući. Potreban nam je široki konsenzus o reformskim promjenama

mladi, ako ste sve te ideje prihvatili, morate ih provesti. Mi smo izgubili rat". Imaju li institucije poput HAZU zapravo ljedan važniji cilj i svrhu od ovoga o čemu je govorio Ivan Supek? Borba za humanije i pravednije društvo neće nikada prestati i taj će cilj uvijek biti pred nama. Današnja generacija u Akademiji ima obvezu aktivno se uključiti u rješavanje aktualnih društvenih pitanja i dati svoj doprinos izlasku iz krize, ponajprije gospodarske. Akademija je ona institucija u državi koja je u stanju okupiti, motivirati i mobilizirati najbolje pojedince.

:: Mislite li da uspijevate u tome?

Točno je da se Akademija u javnosti još uvijek nedovoljno percipira, a golem potencijal i snaga njezinih članova nisu dovoljno iskorišteni ni prepoznati u društvu. Danas je percepcija onoga što se događa u javnosti uglavnom uvjetovana medijskom prezentacijom. Rad političara procjenjujemo prema njihovom nastupu u medijima i koliko su korisni s dramaturškog gledišta. Ozbiljna politika je u sjeni medijske dramaturgije. S druge strane utjecaj bilo koje vlade je danas zapravo mnogo manji nego što mi to doživljavamo jer je mnogo više zadanih okolnosti na koje se može malo utjecati. Kriza gospodarska, a i društvena nije posljedica samo nećijih grešaka već načina života suvremenog čovjeka, konzumerizma to jest života na dug. U atmosferi u kojoj svi o svemu nekritično govore i sude ne dobiva se na konstruktivnoj kritičnosti i dodatno se narušavaju već ionako niski kriteriji. Traženje krivca izvan vlastitog ponašanja bitna je crta hrvatskog nacionalnog karaktera. Raspadom obitelji i nestankom tradicionalnih autoriteta stvoren je vrijednosni vakuum.

Rad političara procjenjujemo isključivo prema njihovom nastupu u medijima. Ozbiljna politika je u sjeni medijske dramaturgije

:: I što nam je u takvoj situaciji činiti? Što vi predlažete?

Promjena odnosa prema radu, odgovornosti i pridržavanju propisa u svim sferama života te vladavina prava uz socijalnu osjetljivost preduvjet su i za gospodarski razvoj, koji je sada u nas prioritet. Takve korjenite promjene traže promjenu mentaliteta što nije lak zadatak. Bilo koji politički sustav nedostatan je za promjenu mentaliteta. Dodatna je teškoća loša ekonomska situacija većeg broja građana koji nisu krivi za svoj položaj i često ne mogu podnijeti i shvatiti reformske promjene koje se provode, a za koje bi bio potreban opći društveni konsenzus. Bilo kojoj vladi će samoj biti teško, promjene u društvu nisu lagane, rezultati su dugoročni i nisu vidljivi odmah.

Vjerojatno bi rješenja aktualnih društvenih i gospodarskih pitanja različitih političkih stranaka bila vrlo slična ali zbog naravi pluralističke demokracije svaka stranka osporava postavke rivala. Postoji bučna predstava sa pseudo-sukobima oko čisto beznačajnih simbola i detalja. Utjecaj velikih korporacija i banaka je ipak odlučujući. Široki konsenzus bi bio znak zrelosti društva u jednoj ozbiljnoj situaciji. Ako u tome ne uspijemo, u EU ćemo ući kao slabo, neorganizirano društvo. Tada ne samo da nećemo iskoristiti prednosti i šanse koje se pružaju već će nam drugi uređivati život i donositi odluke.

...vamo, a kriza nije posljedica samo nećijih grešaka već i života na dug